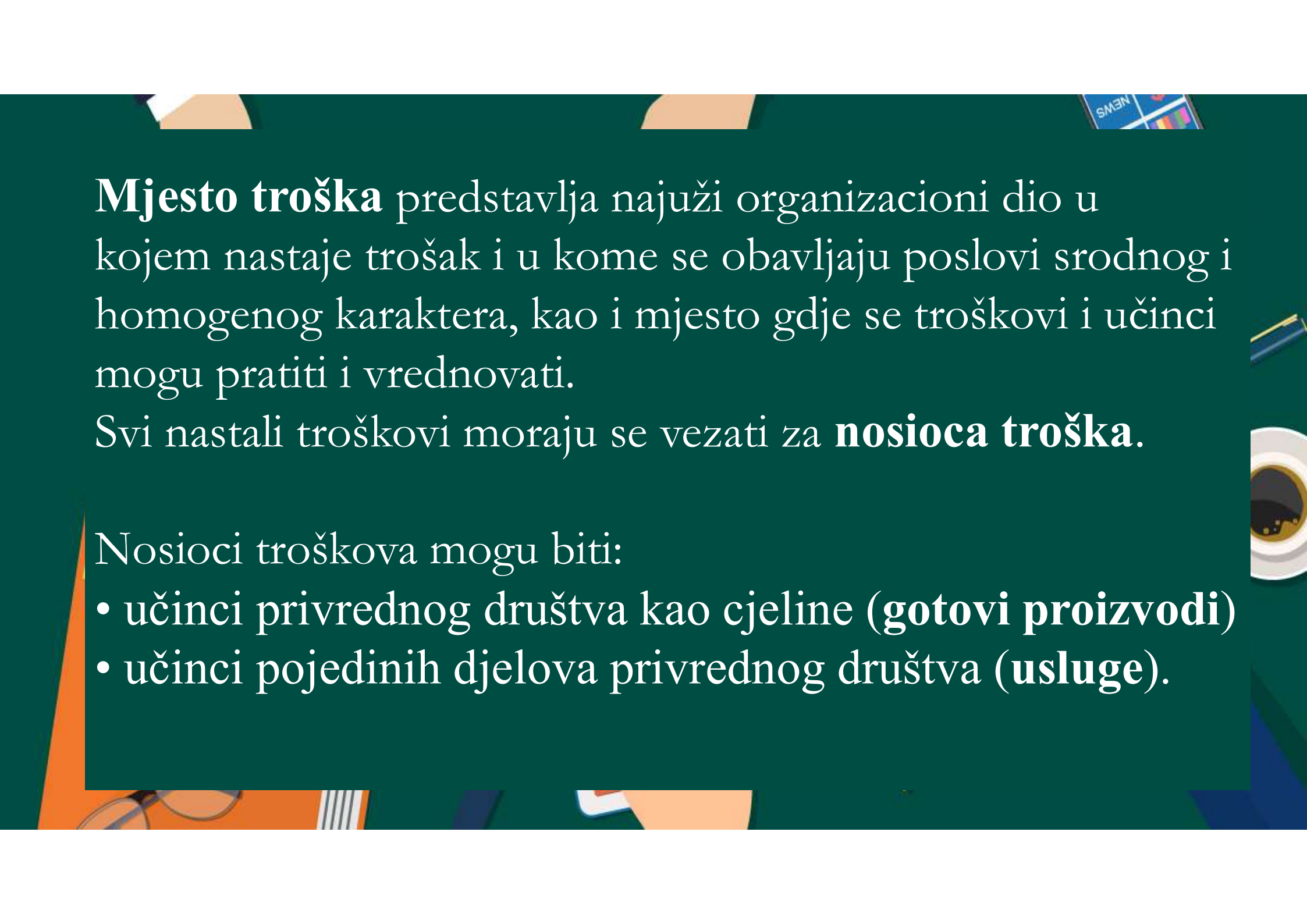

The background of the slide features a collage of business-related images. At the top, a person's hands are seen typing on a laptop. Below this, there are various financial charts, including a bar chart with percentages (80%, 90%, 100%), a pie chart, and a line graph with multiple colored lines. A clipboard with a pen is also visible. The right side of the slide has a dark teal diagonal overlay.

RAČUNOVODSTVO TROŠKOVA: KNJIGOVODSTVENA METODA

Jovana Racković
jovana.r@ucg.ac.me
3.11.2021.

Mjesto troška predstavlja najuži organizacioni dio u kojem nastaje trošak i u kome se obavljaju poslovi srodnog i homogenog karaktera, kao i mjesto gdje se troškovi i učinci mogu pratiti i vrednovati.

Svi nastali troškovi moraju se vezati za **nosioca troška**.

Nosioci troškova mogu biti:

- učinci privrednog društva kao cjeline (**gotovi proizvodi**)
- učinci pojedinih djelova privrednog društva (**usluge**).

FAZE KNJIGOVODSTVENOG OBUHVATANJA TROŠKOVA -SISTEM OBRAČUNA PO STVARNIM TROŠKOVIMA-

Osnovne faze kroz koje prolazi obračun ukupnih troškova industrijskog preduzeća:

- I. FAZA:** obuhvatanje primarnih vrsta troškova za preduzeće u cjelini
- II. FAZA:** vezivanje primarnih vrsta troškova za mjesta i nosioce troškova
- III. FAZA:** interni obračun između mjesta troškova (knjiženje sekundarnih troškova)
- IV. FAZA:** konačan obračun nosilaca troškova

3. Klasifikacija troškova: **stanovište PORIJEKLA**

Primarni troškovi: Faktori procesa rada nabavljenih u/izvan firme, evidentiraju se u bilansu stanja, a zatim trošenjem prelaze u bilans uspjeha.

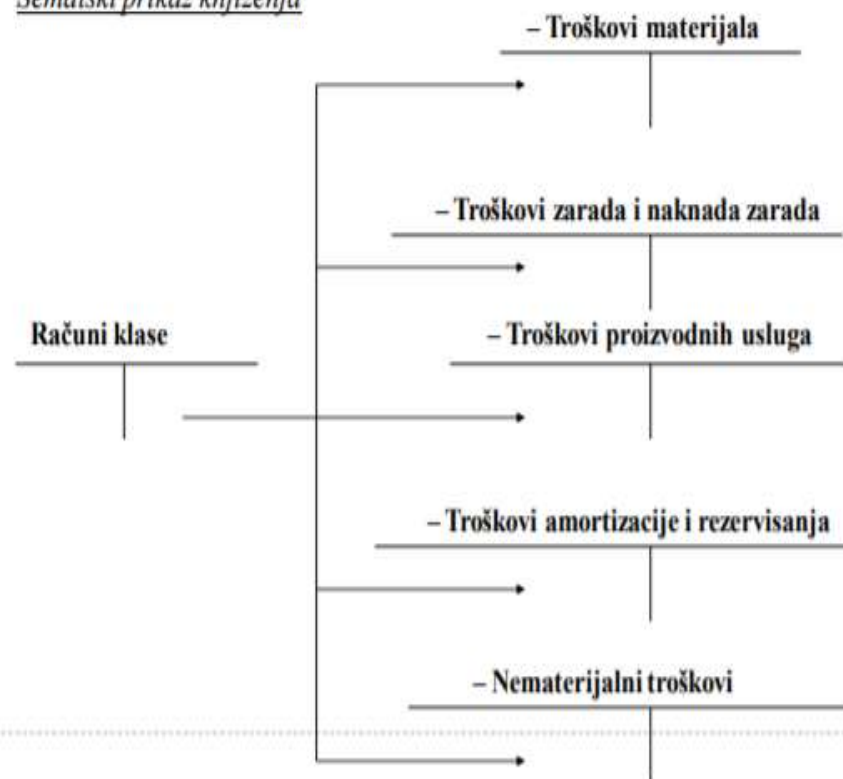
1. Troškovi materijala;
2. Troškovi amortizacije;
3. Troškovi stranih usluga;
4. Troškovi rada;
5. Troškovi pozajmljivanja;
6. Troškovi doprinosa i članarina

Sekundarni troškovi: trošenje usluga stvorenih u preduzeću i utrošenih u istom periodu, (režijske usluge pogona, usluge uprave firme, usluge kotlarnice, usluge održavanja). Ne aktiviraju se na računima stanja, npr. usluge koje jedno MT pruža drugom MT (MT prevoz, održavanje..)

I faza – knjigovodstveno obuhvatanje primarnih vrsta troškova

- obuhvata ukupno nastale troškove poslovanja po prirodnim vrstama (primarni troškovi)
- pruža podatke o strukturi troškova

Šematski prikaz knjiženja

II faza knjiženja troškova

Vezivanje primarnih vrsta troškova u pogonskom knjigovodstvu za:

- mjesta troškova
- nosioce troškova

Mjesto troškova:

- uži zaokruženi organizacioni dio preduzeća
- obavlja poslove srodnog i homogenog karaktera
- troškovi i učinci se mogu pratiti i vrednovati

II faza knjiženja troškova

Principi formiranja mjesta troškova:

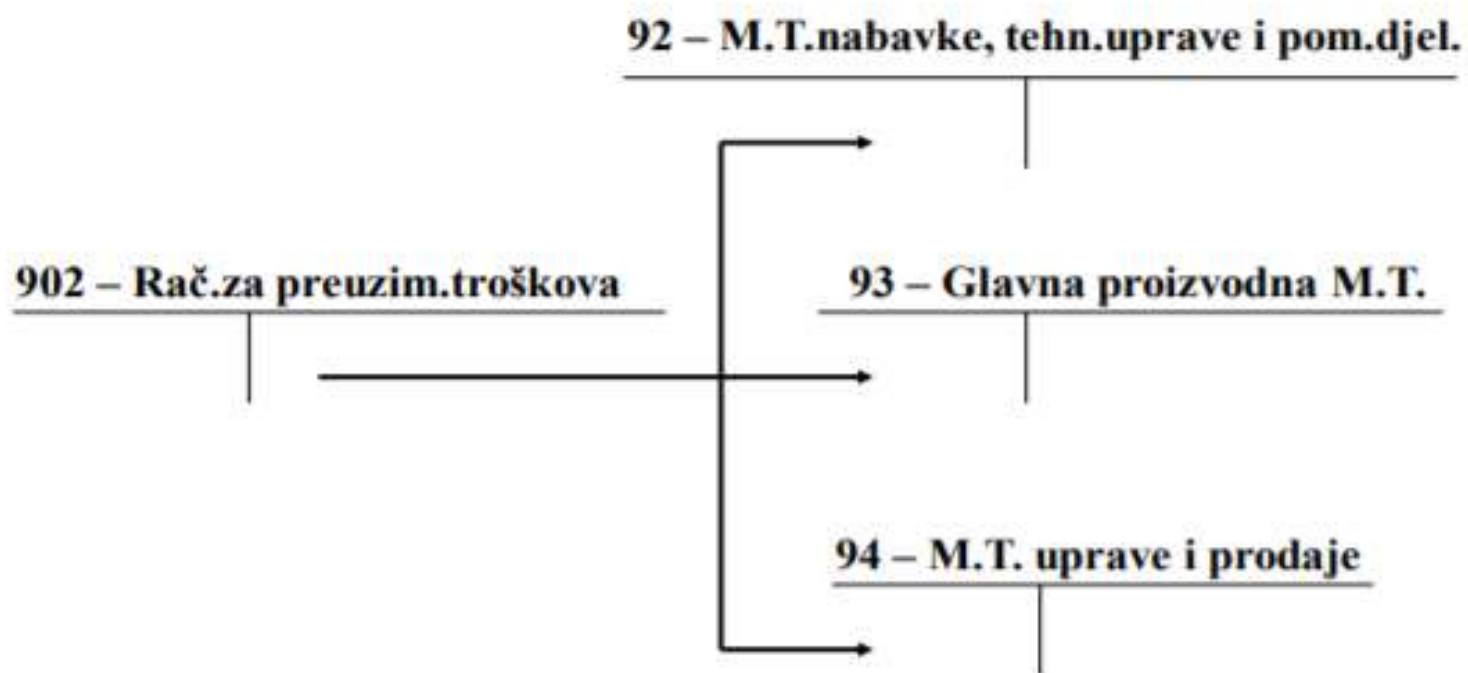
- a) princip odgovornosti
- b) princip koordiniranosti
- c) princip racionalnosti
- d) princip korisnosti
- e) princip ekonomičnosti
- f) princip uporedivosti

Zakonom određena mjesta troškova:

- 92** – Mjesta troškova nabavke, tehn. uprave i pomoćnih djelatnosti
(radionica, transport, itd.)
- 93** – Glavna proizvodna mjesta troškova
(1. pogon, 2. pogon, itd.)
- 94** – Mjesta troškova uprave, prodaje i sličnih aktivnosti

II faza knjiženja troškova

Knjigovodstveno obuhvatanje

III faza knjiženja troškova

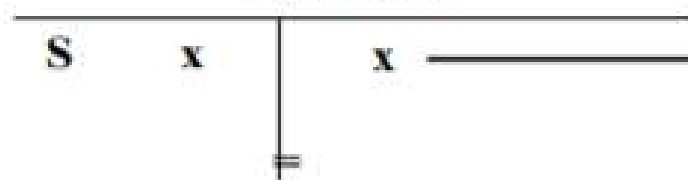
Interni obračun između mjesta troškova:

- * obuhvata obračun po osnovu internih usluga**
- * mjesta troškova pomoćnih i neproizvodnih djelatnosti vrše usluge mjestima troškova osnovne djelatnosti ali i međusobno**
- * troškovi koji proizilaze iz internih odnosa pojedinih mjesta troškova su sekundarni troškovi (tj. novčani izraz trošenja internih usluga)**
- * visina sekundarnih troškova se utvrđuje na osnovu obima primljenih internih usluga (nč, t/km,...)**

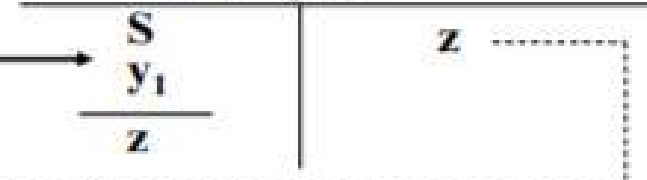
III faza knjiženja troškova

Knjigovodstveno obuhvatanje

**920 – M.T.nabavke, tehn.uprave
radionica**

**921 – M.T.nabavke, tehn.uprave
transport**

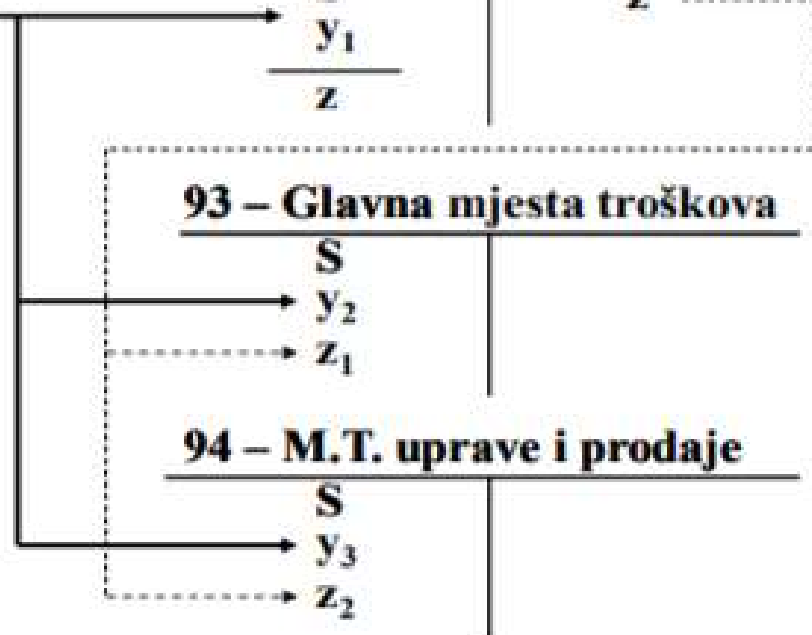

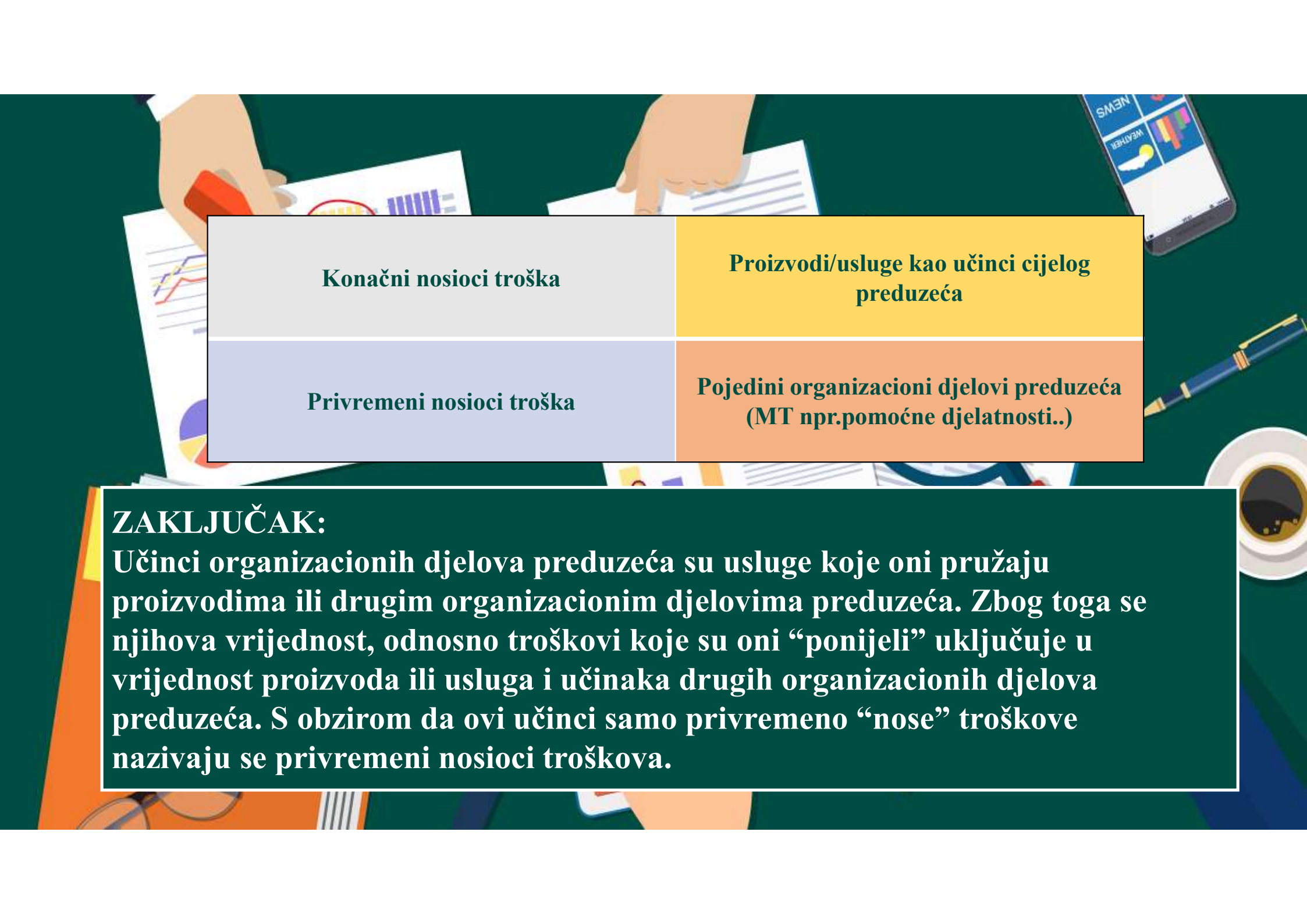
93 – Glavna mjesta troškova

S
→ y₂
→ z₁

94 – M.T. uprave i prodaje

S
→ y₃
→ z₂

Konačni nosioci troška	Proizvodi/usluge kao učinci cijelog preduzeća
Privremeni nosioci troška	Pojedini organizacioni djelovi preduzeća (MT npr.pomoćne djelatnosti..)

ZAKLJUČAK:

Učinci organizacionih djelova preduzeća su usluge koje oni pružaju proizvodima ili drugim organizacionim djelovima preduzeća. Zbog toga se njihova vrijednost, odnosno troškovi koje su oni “ponijeli” uključuje u vrijednost proizvoda ili usluga i učinaka drugih organizacionih djelova preduzeća. S obzirom da ovi učinci samo privremeno “nose” troškove nazivaju se privremeni nosioci troškova.

Zaključak nakon faze III

Prethodna mjesta troška:

Zatvorena

Konačna mjesta troška:

Dodijeljeni su im pored primarnih u drugoj fazi i sekundarni troškovi. Na njima se nalaze ukupni troškovi.

IV faza knjiženja troškova

Došli smo do konačnog obračuna nosilaca troškova:

	Daje odgovor na pitanje:
I faza	Šta se troši
II i III faza	Gdje se troši
IV faza	Zbog čega se troši

Nakon III faze ostali su otvoreni računi:

93- Glavnim mjesta troškova

94-Mjesta troškova uprave i prodaje

IV faza knjiženja troškova

Knjigovodstveno obuhvatanje

94 – M.T.uprave i prodaje

S

x

x

982 – Troškovi perioda

x

93 – Glavna mesta troškova

S

z

z

950 – Nosoci troškova

z

Zaključak nakon prve etape IV faze

Na računu NOSILAC TROŠKOVA nalazi se podatak o STVARNIM TROŠKOVIMA UKUPNE PROIZVODNJE bez obzira na stepen dovršenosti.

IV faza knjiženja troškova

Knjigovodstveno obuhvatanje završetka gotovih proizvoda – 96 (960 – 968)

- obuhvataju:

1. početno stanje
2. završetak proizvodnje i uskladištenje

CIJENA KOŠTANJA ZAVRŠENE PROIZVODNJE

=

1. CK nedovršene proizvodnje (na početku tekućeg perioda)

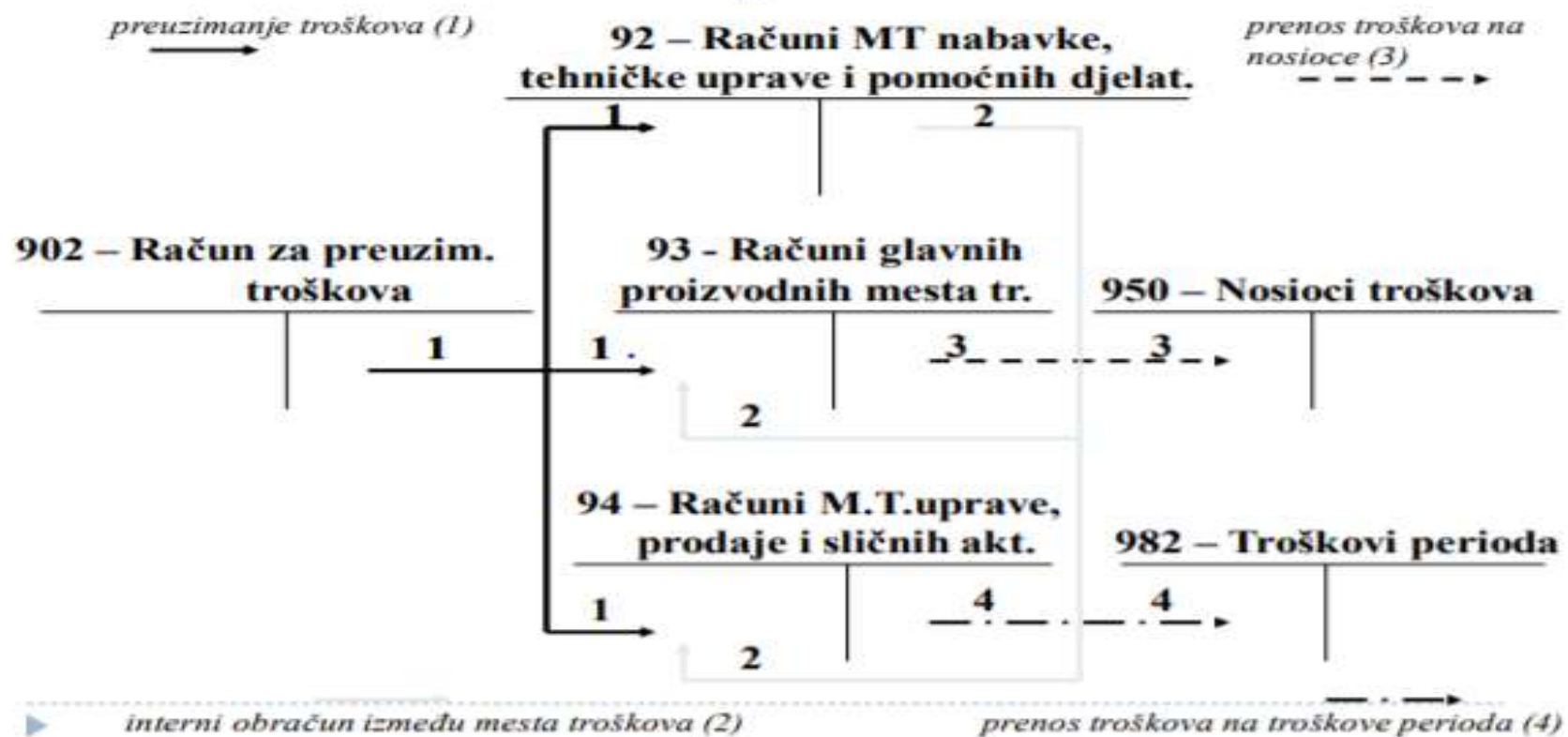
+

2. UT tekućeg perioda (vezani za nosioce troškova)

-

3. CK nedovršene proizvodnje (na kraju tekućeg perioda)

Sistem obračuna po stvarnim troškovima:

Preduzeće X se bavi proizvodnjom dva proizvoda: A i B. Segmentacija je izvršena na sljedeći način: pogon, transport i prodaja. Ako nedovršene proizvodnje nije bilo, a početno stanje gotovih proizvoda A je 20.000, B je 30.000, otvoriti početna stanja u finansijskom knjigovodstvu, a zatim proknjižiti sljedeće transakcije:

1. Prenijeti početno stanje zaliha u pogonsko knjigovodstvo

Glavna knjiga: finansijsko računovodstvo

D Gotovi proizvodi P

0)50.000

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
1)	Gotovi proizvodi A	20.000	
	Gotovi proizvodi B	30.000	
	Račun za preuzimanje zaliha -za preuzimanje zaliha		50.000

Glavna knjiga: pogonsko računovodstvo

D Got.Proizvod A

1)20.000

D Got. Proizvod B P

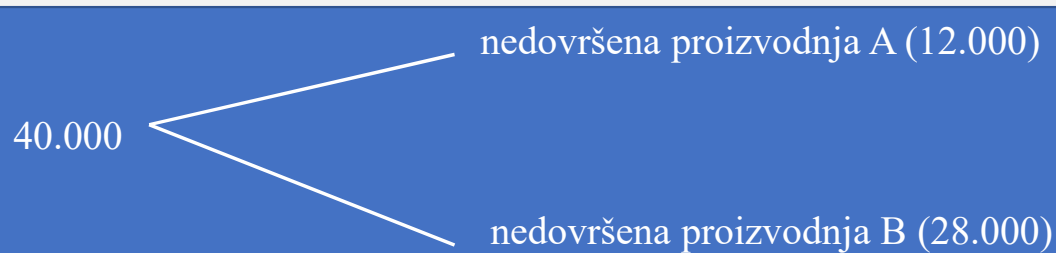
1)30.000

Račun za preuzimanje
D zaliha P

1)50.000

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
2a)	Trošak materijala Materijal <i>-trebovanje</i>	40.000	40.000
2b)	Trošak zarada Obaveze za zaradama <i>-platni spisak</i>	32.000	32.000
2c)	Trošak proizvodnih usluga Dobavljači <i>-faktura</i>	60.000	60.000
2d)	Nematerijalni trošak Dobavljači <i>-faktura</i>	30.000	30.000
2e)	Trošak proizvodnih usluga Dobavljači <i>-faktura</i>	30.000	30.000

3. Troškove materijala prenijeti direktno na nosioce troškova u odnosu 30%(A) i 70%(B) (nedovršena proizvodnja)

D Ned. Proizv. A P

3)12.000

D Ned. Proizv. B P

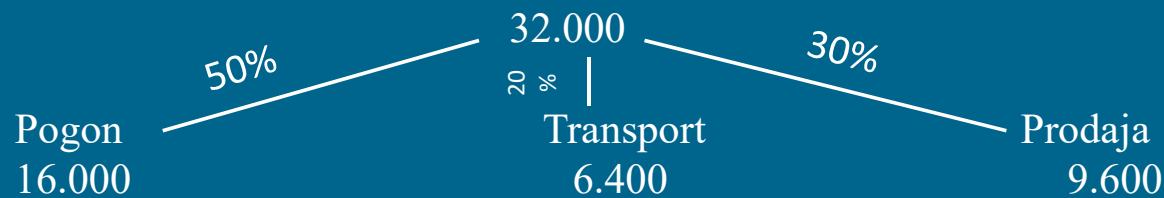
3)28.000

Račun za
D za preuzimanje troškova P

40.000 (3

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
3)	Nedovršena proizvodnja A	12.000	
	Nedovršena proizvodnja B	28.000	
	Račun za preuzimanje troškova		40.000
	<i>Za preuzimanje troškova</i>		

4. Troškove zarada alocirati na sljedeći način: pogon 50%, transport 20% i prodaja 30%.

D	MT pogon	P
4) 16.000		

D	MT transport	P
4) 6.400		

D	MT prodaja	P
4) 9.600		

Račun za D za preuzimanje troškova P	
	40.000 (3)
	32.000 (4)

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
4)	MT pogon	16.000	
	MT transport	6.400	
	MT prodaja	9.600	
	Račun za preuzimanje troškova		32.000
	Za preuzimanje troškova		

5. Troškove proizvodnih usluga alocirati u odnosu 50% - 50% na pogon i prodaju.

D	MT pogon	P
4) 16.000		
5) 45.000		

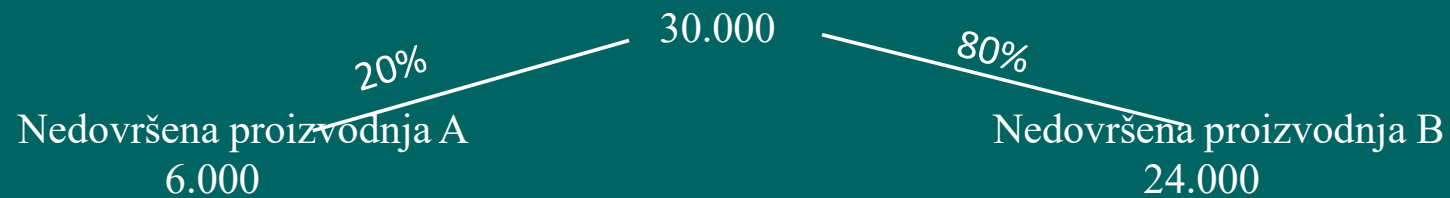
D	MT transport	P
4) 6.400		

D	MT prodaja	P
4) 9.600		
5) 45.000		

Račun za D za preuzimanje troškova P	
	40.000 (3)
	32.000 (4)
	90.000 (5)

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
5)	MT pogon	45.000	
	MT prodaja	45.000	
	Račun za preuzimanje troškova		
	Za preuzimanje troškova		90.000

6. Nematerijalne troškove alocirati u odnosu 20% (A) i 80% (B), (nedovršena proizvodnja).

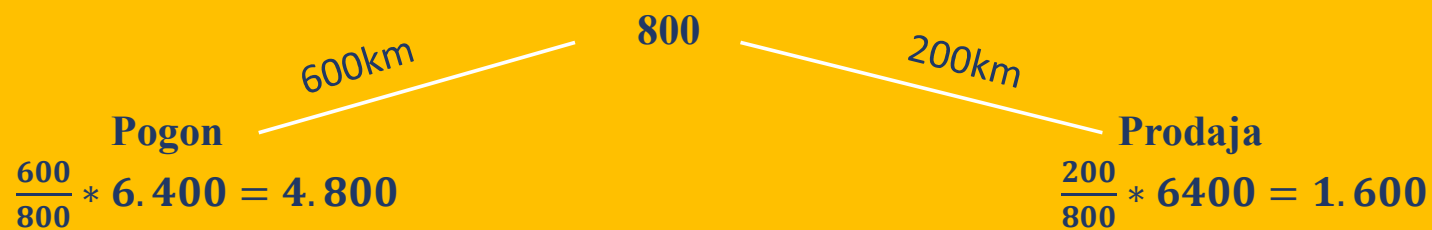
D Ned. Proizv. A	P
3)12.000	
6)6.000	

D Ned. Proizv. B	P
3)28.000	
6)24.000	

Račun za D za preuzimanje troškova P	
	40.000 (3)
	90.000 (5)
	30.000 (6)

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
6)	Nedovršena proizvodnja A	6.000	
	Nedovršena proizvodnja B	24.000	
	Račun za preuzimanje troškova		30.000
	Za preuzimanje troškova		

7. Izvršiti interni obračun tako što troškove transporta treba alocirati prema broju pređenih kilometara. Transportna sredstva su ukupno prešla 800km, a raspored je sljedeći: 600km u korist pogona i 200 km u korist prodaje.

D	MT pogon	P
4) 16.000		
5) 45.000		
7) 4.800		

D	MT transport	P
4) 6.400	6.400 (7)	

D	MT prodaja	P
4) 9.600		
5) 45.000		
7) 1.600		

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
7)	MT pogon	4.800	
	MT prodaja	1.600	
	MT transport		6.400
	<i>Za preuzimanje troškova</i>		

8. Troškove neproizvodne djelatnosti pokriti iz tekućeg finansijskog rezultata.

D	Rashodi perioda	P
8)	56.200	

D	MT Prodaja	P
4)	9.600	56.200 (8)
5)	45.000	
6)	1.600	

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
8)	Rashodi perioda	56.200	
	MT prodaja		56.200
	<i>Za preuzimanje troškova</i>		

9. Troškove osnovne djelatnosti prenijeti na nosioce troškova (nedovršenu proizvodnju) 40% A i 60% B.

D	MT pogon	P
4)16.000	65.800 (9	
5) 45.000		
7) 4.800		

D	Ned. Proizv. A	P
3)12.000	26.320 (9	
6)6.000		
9)26.320		

D	Ned. Proizv. B	P
3)28.000	39.480 (9	
6)24.000		
9)39.480		

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
9)	Ned. Proizv. A	26.320	
	Ned. Proizv. B	39.380	
	MT pogon		65.800
	<i>Za preuzimanje troškova</i>		

10. Završeno je 20.000 proizvodnje proizvoda A i kompletna proizvodnja proizvoda B.

D Ned. Proizv. A	P
3)12.000	20.000 (10
6)6.000	
9)26.320	

D Ned. Proizv. B	P
3)28.000	91.480 (10
6)24.000	
9)39.480	

D Gotovi proizvodi A	P
1)20.000	20.000
10) 20.000	

D Gotovi proizvodi B	P
1)30.000	91.480
10) 91.480	

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
3)	Gotovi proizvodi A	20.000	
	Gotovi proizvodi B	91.480	
	Nedovršena proizvodnja A		20.000
	Nedovršena proizvodnja B		91.480
	<i>Za preuzimanje troškova</i>		

D Ned. Proizv. A	P
3)12.000	20.000 (10
6)6.000	
9)26.320	
44.320	20.000

D Ned. Proizv. B	P
3)28.000	91.480 (10
6)24.000	
9)39.480	
91.480	91.480

D Gotovi proizvodi A	P
1)20.000	
10) 20.000	
40.000	0

D Gotovi proizvodi B	P
1) 30.000	
10) 91.480	
121.480	0

11. Izvijestiti finansijskog direktora o promjeni vrijednosti zaliha.

ZALIHE	PS	KS	PROMJENA
Ned. Proizv. A	0	24.320	24.320
Ned. Proizv. B	0	0	0
Gotovi proizv. A	20.000	40.000	20.000
Gotovi proizv. B	30.000	121.480	91.480
UKUPNO			135.800

RB	OPIS	Duguje	Potražuje
11)	Ned. Proizv. Gotovi proizvodi Promjena vrijednosti zaliha <i>Za preuzimanje troškova</i>	24.320 111.480	135.800